

Patrik Lindenfors om Tro och vetenskap

Därför är vetenskap och religion oförenliga

Publicerad: 2012-05-04, Uppdaterad: 2012-07-07

Om författaren:

Patrik Lindenfors är evolutionsbiolog och aktiv i Humanisterna. Han är just nu aktuell med boken Samarbete

Läraren på Credoakademin ("Till trons försvar!") Mats Selander gör i sin Newsmillartikel en historisk tillbakablick och konstaterar att vetenskap och kristendom samexisterat genom historien. Därmed, menar Selander, står vetenskap och religion inte i något motsatsförhållande. Men trots att den historiska beskrivningen är riktig är slutsatsen är felaktig.

Vetenskap har sitt ursprung i antikens Grekland. På den tiden tillbad Grekerna andra gudar än den kristne guden. Selander hävdar utifrån denna månghundraåriga samexistens dock inte att den grekiska mytologin är kompatibel med vetenskapen. Det är inte så konstigt. Även för någon som är starkt religiös är det uppenbart att den grekiska mytologin är påhittad. På vilket sätt skulle vetenskap vara kompatibel med påhittade berättelser om en värld ovan molnen där Zeus och de andra gudarna håller hus?

Det finns dock ingen egentlig konflikt mellan grekisk religion och vetenskap så länge man inte hävdar att Zeus och de andra gudarna existerar på riktigt, eller använder antika myter för att dra vetenskapliga slutsatser. Det finns det tursamt nog ingen som gör. Däremot finns det en hel del som hävdar att den kristna gudavärlden ovan molnen är på riktigt och att berättelserna i den kristna mytologin kan ge oss vetenskaplig information.

Credoakademin – som trots att de kallar sig "akademi" inte är en forskningsinstitution utan enbart arbetar för att försvara den kristna tron – förnekar enligt sin hemsida till exempel delar av evolutionsteorin eftersom dessa står i konflikt med vad som står i bibeln. Hur man kan hävda den åsikten samtidigt som man påstår att det inte finns någon konflikt mellan religion och vetenskap är obegripligt. Den delen av bibeln man använder för att avfärda vetenskaplig kunskap är 2500 år gammal.

Men vetenskapen har ju uppenbarligen samexisterat med kyrkan länge, hur ska man då förstå det? Selander har rätt i att när västvärlden började intressera sig för vetenskap igen, ungefär ett halvt årtusende efter västra Romarrikets uppdelning i separata länder, så var det till kyrkans hägn man återimporterade antikens kunskaper från den muslimska världen. Kyrkan var på den här tiden nära lierad med makten och satt på enorma förmögenheter. Var annars skulle forskningsfinansieringen komma ifrån?

Under den här tiden var dock vetenskapen annorlunda än den är idag. Till exempel sysslade man på den tiden med alkemi, där man med hjälp av en tänkt ”de vises sten” skulle kunna framställa guld och ett livselixir som skulle bota alla sjukdomar och förlänga livet. Man höll också på med astrologi, idén att det går att förutspå framtiden med hjälp av stjärnornas positioner på himlavalvet. Både alkemi och astrologi har dock sedan länge fasats ut från universiteten då inte visat sig fungera. De räknas därför inte längre till vetenskaperna.

Kan man då säga att astrologi och alkemi är kompatibla med vetenskapen eftersom de samexisterat under några hundra år? Nej – vi vet bättre nu. Det är riktigt att astrologi och alkemi samexisterade med vetenskapen under hundratals år, men det är oriktigt att påstå att detsamma därför gäller idag. Det går inte att dra sådana slutsatser om dagens vetenskap utifrån historiska data.

Men har inte kristendomen en särställning i västvärldens och vetenskapens historia? Jo, det går på goda grunder att hävda att både den grekiska och den kristna gudavärlden har haft avgörande inflytande på vetenskapen. Men på samma sätt som med alkemi och astrologi har man långsamt förflyttat universiteten bort från kyrkan och religionen bort ifrån vetenskapen. De två hör inte ihop och är lika oförenliga som olja och vatten.

Skillnaden mellan tro och vetenskap är i grunden metodologisk. Alla existerande religioner har idéer om en övernaturlig verklighet. Det kan röra sig om sådant som gudar, andar eller själar. Eftersom de här påstådda entiteterna är övernaturliga är de oåtkomliga för vetenskapliga undersökningar. Vill man tro på deras existens får man istället lita till de auktoriteter som påstår att de existerar.

Vetenskapen är annorlunda. Där litar man inte till någon enskild person utan man litar istället till en metod. Metoden är i grunden enkel. Behåll kunskap som håller för experimentella tester och observationer, kasta bort kunskap som inte håller för dessa tester. Tror man inte på ett vetenskapligt påstående kan man själv konstruera experiment eller göra observationer för att försöka visa att den är felaktig. Ett säkert Nobelpris väntar till exempel den som lyckas skjuta omkull evolutionsteorin.

Selander gör alltså en korrekt historisk framställning men drar ogiltiga slutsatser. Jag hoppas att det är ett misstag men fruktar att det var avsiktligt. Är det något historien lär oss så är det att målet helgar medlen när det gäller att försvara den kristna tron.

[Patrik Lindenfors](#) (30 artiklar)

73 kommentarer I kommentarsfältet har kommentatorn juridiskt ansvar för sina inlägg.

En gång innan jag här på Nm stötte på föreningen Humanisterna trodde jag att humanism betydde att vara mänsklig. Varje gång som när någon från denna förening gör ett inlägg här handlar det om något sorts korståg mot religion. Varför denna besatthet?

Kan man ha förening grundad på att man är mot något?